

Setkání u Galilejského jezera

Cyklus I. „Ježíšův příběh“, katecheze 24.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2024 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Děti se seznámí s příběhem apoštolů, zvláště Petra, kteří se setkali s Ježíšem u Galilejského jezera, jsou schopny ho přiměřeně reprodukovat a zasadit do kontextu velikonočních událostí a novozákonních příběhů. Uvědomují si některé aspekty zmrtvýchvstání Ježíše Krista a jeho význam jako pro komunitu jeho prvních učedníků, tak i pro dnešní církev. Znají realie týkající se tohoto novozákonního příběhu. Chápu význam odpuštění ve vztahu s Bohem i s lidmi. Zopakují si některé epizody z života apoštola Petra.

Děti na základě práce s biblickým textem poznávají, že Ježíš je stále s námi, pečuje o nás, svěřuje nám rozličné úkoly a přichází do společenství věřících; vnímá, že tímto společenstvím se v současnosti stává společenství farnosti. Uvědomuje si důležitost rozpoznávání Ježíšovy přítomnosti.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Muroňová, Eva: S tebou na cestě – Metodika k pracovním listům náboženské výchovy pro 4. třídu ZŠ. Brno: Kartuziánské vydavatelství, 2004.

Orlovská, Martina a kol.: Na cestě s Ježíšem – Učebnice náboženství pro děti 9–12 let. Olomouc: Arcibiskupství olomoucké, 2021.

Pinchbecková, Lesley: Hry trochu jinak: Tematické hry k objevování Bible. Praha: Samuel, 2007. Duha č. 16, ročník 2021/2022. Pojď ven!

<https://cz.pinterest.com/>

<https://zpevník.proscholy.cz/>

Pomůcky ke katechezi:

- K **úvodní modlitbě** – vytištěné texty či noty, pokud je potřebujeme.
- Ke společné aktivitě **„Byl to Petr“** – rozstříhaná sada lístků z přílohy.
- Ke hře **„Přes propast“** – dva dlouhé provazy, čtyři židle.
- K výkladu **„Setkání u Galilejského jezera“** – silný a slabý dlouhý provaz (délka podle počtu členů skupiny) + kratší lano, rozstříhané lístky textu Jan 21,3-12, barevné tužky, sada obrázků, větší míčky (plyšové apod.)
- K tématu **„Naše farnost – společenství učedníků“** – Bible / text evangelia, plakát A3 z přílohy, pracovní listy, psací potřeby.
- **Aktivity s lanem** – dostatečně dlouhé lano.
- K výtvarné aktivitě **„Jak to vypadalo u jezera“** – velký formát papíru (balicí), výtvarné potřeby, vystříhané a zalaminované postavy, zátky na stojánky, pevnější papíry A4 nebo připravené čtverce na skládačky.

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Zahájení / modlitba (cca 5 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny, přičemž lze využít i vhodné písně. Z našich výběrů doporučujeme:

- Nebojte se (MH 618, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/1216/nebojte-se>)
- My s ním zůstanem (MH 418, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/1210/my-s-nim-zustanem>)
- Přichází náš Pán (MH 449, <https://zpevník.proscholy.cz/pisen/421/prichazi-nas-pan>)

Úvodní – DOPORUČENÁ – aktivita (cca 10 minut).

Aktivita „Byl to Petr“

Touto aktivitou můžeme dětem **připomenout některé epizody** ze života apoštola Petra, případně je s nimi **seznámit**. Obtížnost kvízu je vyšší – je proto možné sadu lístků upravit, tedy vyřadit ty, které se Petra netýkají vůbec, případně pro ještě větší jednoduchost ponechat následující základní nezbytné epizody:

- Povolání;
- Chůze po vodě;
- Vyznání Ježíše jako Mesiáše;
- Proměnění na hoře;
- Lítost;
- Běh ke hrobu.

K nim pak doplníme pouze 2–3 lístky, které se Petra týkají.

V úvodu necháme **děti lístky rozdělit** na ty, které se apoštola Petra **týkají** a které ne. (V případě dostatku času se můžeme ptát, o kom tyto lístky mluví nebo jakých epizod se týkají). Poté děti vyzveme, aby **vybraly nejdůležitější informace a zdůvodnily výběr**. Nakonec vybereme sami lístky, které se týkají dnešního textu, a vhodně uvedeme téma.

Hra „Přes propast“

Umožňuje dětem **prožít zkušenost s překonáváním překážek**. Hru uvedeme: „*Někdy se nám v životě stává, že musíme překonávat překážky – větší nebo menší. Zdá se nám, že nás od něčeho dobrého dělí úplná propast, kterou musíme překonat. Pojďme vyzkoušet, jak těžké je něco takového dokázat.*“

Přivážeme konce provazů ke spodní části nohou židle, abychom získali **dva rovnoběžné kusy napjatého lana**, které by mělo ležet přímo na zemi. Na začátku hry by měly být od sebe cca čtvrt metru, vzdálenost upravujeme podle věku dětí. Cílem hry je, aby hráči **překročili / opatrně přeskočili provazy** a tak **překonali mezeru** mezi nimi.

Pokud je hráčů hodně, rozdělíme je do dvou nebo tří družstev, z nichž vždy překonává provazy paralelně po jednom členovi, pokud jsou lana dost dlouhá; jinak následují hráči jeden za druhým. **Až všichni překonají** původní mezeru, posuňte jednu dvojici židlí, tím **rozšířte mezeru** a následuje druhé kolo. **Kdo mezeru nepřekoná, vypadává**. V posledním kole ji rozšířte natolik, aby samy děti přišly na to, že ji překonat nemohou.

Na závěr **vysvětlete**: „*Stalo se vám někdy, že jste cítili, že vás od Boha, od Ježíše právě taková propast dělí? Nebyli byste první. Právě jeden z hrdinů dnešního příběhu si myslel, že propast, která dělí jeho a Ježíše a kterou sám způsobil, nikdy nemůže překonat. Kdo to byl a jak to dopadlo?*“

Setkání u Galilejského jezera (cca 25 minut)

V prostoru je třeba předem **připravit (ukrýt) rozstříhané lístky** textu evangelia Jan 21,3-12 (viz příloha).

Uvedeme hlavní téma: Vezmeme do ruky kratší lano a pokládáme dětem otázky: „*Jaké má vlastnosti lano? Co se s lanem dá dělat, na co se dá použít? Kdo ho asi z Ježíšových učedníků při svém původním povolání nejvíc využil a na co?*“ (Rybáři – z lana měli vyrobené sítě, mohli jimi uvazovat lodě apod.). Na závěr **vytvoříme** z krátkého lana **na podlaze kruh**.

Pokračujeme v úvodu: „*Dnes si budeme opět vyprávět o vzkříšeném Ježíši, ale zmínili jsme rybáře, takže jistě bude další důležitou postavou apoštol Petr* (případně je možno se děti zeptat, o koho půjde). *Bude to jeden příběh z Janova evangelia – ale sestavit ho budete muset sami.*“

Vyzveme děti, aby v místnosti **našly všechny lístky** (celkem 5), přinesly je a zkusily je **sestavit tak, aby dávaly smysl**. Poté děti **rozdělíme na dvě skupiny**: jedna **podtrhne barevně text**, který říká Ježíš, druhá odlišnou barvou texty, které říkají učedníci. Dále **text společně přečteme – rozdělíme role** Ježíše, Petra a Jana, všichni společně budou číst texty, které říkají učedníci, katecheta nebo dobře čtoucí dítě má roli vypravěče.

Poté můžeme kvízovým způsobem zkusit ověřit, **co si děti z textu zapamatovaly**: sebereme text ze stolu (případně se děti mohou otočit) a **pokládáme otázky** – kdo odpoví na položenou otázku jako první, opustí skupinu a postaví se za toho, kdo se ptá; otázky můžeme i doplnit, aby mohl správně odpovědět každý člen skupiny. Můžeme se např. ptát: *Co učedníci dělali? Chytili hodně ryb? Kde uviděli Ježíše stát? Kdy to bylo? Co jim poradil? Kdo poznal Pána? Komu to řekl? Co udělal Petr? Co poté společně dělali?*

Poté nabídneme dětem **soubor obrázků základních epizod** života apoštola **Petra** (viz příloha): Povolání; Chůze po vodě; Vyznání Ježíše jako Mesiáše; Proměnění na hoře; Lítost; Běh ke hrobu. Děti se je pokusí **seřadit do časové linky**. Poté je požádáme, aby stručně **řekly, jaký příběh** se ke každému obrázku váže, případně je doplníme. Poté položíme **otázku**: „*Co mají tyto epizody společné? Co dělal Petr vždycky stejně?*“ Necháme proběhnout **krátký brainstorming**; výsledkem je konstatování: Petr se vždycky obrací zpátky k Ježíši a jde za ním.

Nabídneme dětem drobné zážitkové aktivity za pomoci lana s komentářem: „*Můžeme si vyzkoušet, jak asi Petr prožíval některé příběhy s Ježíšem. Nebylo to vždycky jednoduché.*“

- **Stejně jako Petrovi nám Ježíš pomáhá, když máme strach** (epizoda Petr kráčí po vodě). Silný provaz hodíme přes kruh na zemi, děti se posadí na zem a my s jeho pomocí pomáháme jednomu po druhém vstát.
- **Stejně jako Petrovi nám Ježíš odpouští, když sejdeme z cesty** (epizoda Petrovo zapření). Děti zavřou oči, z obou provazů vytvoříme libovolně klikatou cestu. Dovedeme jednoho po druhém k začátku, aby si naslepo tuto dráhu prošli.
- **Stejně jako Petra a ostatní nás Ježíš zve k sobě a pomáhá nám zůstat spolu** (epizoda u jezera). Z poloviny slabého provazu vytvoříme kruh, jeho další část děti mezi sebou libovolně propletou jako síť (všechny části provazu drží v ruce). Zahrajeme si na rybolov – děti stále drží síť, ale položí ji na zem. Umístíme do ní tři větší míčky – ryby. Děti mají za úkol síť zvednout, vytáhnout ji z vody (zvednout nad hlavu) a přenést na zem (přemístit o několik metrů dál). Pokud míčky ze sítě vypadnou, ryby uplaval a je potřeba jít lovit znovu.

Modlitba dle zvyklostí skupiny.

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Naše farnost – společenství učedníků (rozšíření tématu o úryvek Jan 21,15-17)

Aktivitu uvedeme: V dnešním tématu jsme si vyprávěli o Ježíšovi, který se setkává s učedníky při rybolovu – stejně jako poprvé, když jim řekl, že z nich udělá rybáře lidí. Příběh má ale ještě další pokračování (přečteme společně doplňující text z evangelia) Když Petr třikrát řekne, že Ježíše opravdu miluje, Ježíš mu svěří službu starat se o společenství jeho učedníků a učednic, včetně těch, kteří přijdou v budoucnosti.

Pokračujeme diskusí: Ježíš se Petra zeptal, jestli ho miluje. Pro každé společenství je důležité, abychom si uměli vzájemně projevovat lásku. Jakým způsobem to můžeme udělat – například v naší skupině, v rodině, ve škole – nebo v širším společenství naší farnosti? *Necháme skupinu diskutovat a navrhnout jednotlivé možnosti, které pokud možno zaznamenáváme. Poté se můžeme ptát:* Jak poznáme způsob, který je nejvhodnější?

Pokud chceme **diskusi rozšířit**, pokračujeme **aktivitou** týkající se konkrétní farnosti. **Uvedeme:** V každém společenství mají lidé na starosti různé úkoly, které jsou vlastně projevy lásky, jak jsme o nich mluvili. Tak je tomu i ve farnosti, která je společenstvím Ježíšových učedníků. **Připravíme na formát A3 plakát** (viz příloha). Společně **přemýšlíme a doplňujeme konkrétní údaje**, které mají dětem ukázat, jak široké je spektrum možností služby, které jsou ve farnosti potřeba. U **starších dětí** poté můžeme využít stejné **pracovní listy**, na něž mohou doplnit své jména a službu, která je oslovuje.

Do hodiny můžeme rovněž **pozvat někoho z aktivních lidí ve farnosti**, aby vyprávěl žákům, co dělá a proč.

Další aktivity s lanem

V případě dostatku času můžeme rozšířit aktivity s lanem, které jsou popsány přímo v katechezi:

- **Ježíš nás volá k sobě stejně jako Petra:** z lana vytvoříme tvar srdce. Vyzveme jednoho člena skupiny, aby se postavil do jeho středu a zavolal k sobě dalšího. Skupina se může celá shromáždit uvnitř, nebo se děti postupně uvnitř vystřídají.
- **Stejně jako Petr přemýšlíme o své víře.** Z lana vytvoříme spirálu, kterou si děti pomalu jedno po druhém projdou.
- **Ježíš nás stejně jako Petra bere na vysokou horu, kde získáme na věci nový pohled.** Pošleme rozvázané lano po kruhu a předáváme si je tak, aby se mezi dětmi proplétalo jednou zezadu a jednou zepředu.
- **Stejně jako Petr se i my často ptáme, co znamená to, co jsme prožili.** Děti si mezi sebou podávají svinuté lano s otázkou „Co se stalo?“ a snaží se vystihnout vlastními slovy příběh, který jsme si vyprávěli.

Jak to vypadalo u jezera? – výtvarná aktivita

Po ukončení katecheze můžeme s dětmi vytvořit **výtvarnou reflexi** – na velký formát papíru mohou **namalovat** Galilejské jezero a **umístit** k němu **příslušné postavy** – Ježíše, Petra a skupiny apoštolů (lze zalaminovat, vystříhnout a upevnit pomocí podstavců z korkových nebo plastových zátek). S postavami lze případně celou **scénu realizovat zpětně**, případně je **ponechat pro samostatnou práci**. Děti rovněž mohou vytvářet **skládačky symbolů tohoto setkání** – rybu a loď.

Všechny postavy a návody najdete v příloze.

Velikonoční výprava k vodě

Zorganizujte velikonoční výpravu k nějaké vodě – jezeru, rybníku, k řece nebo aspoň ke studánce. Na místě si můžete přečíst ještě jednou evangelium z této katecheze a prožít několik aktivit:

- Nezapomeňte na **svačinku** – můžete každý vzít nějaké překvapení pro všechny;
- Možná budete muset u vody trochu **uklidit**, abyste se mohli posadit – i když to bude jen malý kousek, může být díky vám hezký a čistý; povídejte si o tom, jestli má cenu na něčem pracovat, i když se může zdát, že je to marné;
- Můžete si zahrát hru „**Banány pro trosečníky**“ – tématem je společenství a pokojné vztahy v něm. Ztroskotali jste na pustém ostrově, kde roste jen jedna palma. Na ní každý den uzraje tolik banánů, kolik vás na ostrově uvízlo, ale každý den se o ně hádáte, protože jiný zdroj potravy tu není...

Na odpočítání (třeba do tří) dají všichni hráči před sebe pravou dlaň. Ta může být buď zaťatá v pěst (chci bojovat, abych dostal víc banánů) nebo otevřená (chci se domluvit). Mohou nastat tyto situace:

- Všichni mají dlaně otevřené: každý dostane jeden banán.
- Polovina nebo většina hráčů má dlaně otevřené: rozdělení určí mírumilovní (pokud se nepohádají ☺)
- Polovina nebo většina hráčů má dlaně v pěst: mírumilovní ztrácejí banány a bojovníci si je rozdělí mezi sebou (pokud se nepohádají ☺)
- Všichni mají dlaně v pěst: banány jsou rozmačkané a nepoživatelné, všichni tedy zůstávají o hladu.

Pozor! Po třech dnech (kolech hry) o hladu ztroskotanec umírá. Kdo se ze skupiny nejdéle přežil? Kdo se choval nejvíc mírumilovně? A kdo naopak ne?